

รู้จักสามัคคี

“ก็ให้ท่านทั้งหลายรู้จักสามัคคี แล้วก็ไปทำความเข้าใจในมติที่ว่า เราขาดทุน เราได้กำไร”

พระบรมราชาโชวาท 4 ธันวาคม 2534 เวลา 16.00 น.

ณ ศาลาดุสิตาลัย ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

กระแสพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทาน

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

พระราชวังดุสิต

เมื่อวันพุธ ที่ 20 พฤษภาคม 2535

เวลา 21.30 น.

1. คงไม่เป็นที่แปลกใจ ทำไมถึงเชิญท่านมาพบกันแบบนี้ เพราะว่าทุกคนก็ทราบว่าการเหตุการณืมีความยุ่งเหยิงอย่างไร และก็ทำให้ประเทศชาติล่มจมไปได้ แต่ที่จะแปลกใจก็อาจจะมีว่า ทำไมเชิญพลเอกสุจินดา คราประยูร และ พลตรีจำลอง ศรีเมือง เพราะว่าอาจจะจะมีผู้ที่เป็นตัวแสดง ตัวละคร มากกว่านี้ แต่ที่เชิญมาเพราะว่า ตั้งแต่แรกที่มีเหตุการณ์ สองท่านเป็นผู้ที่เผชิญหน้ากัน และก็ในที่สุดการต่อสู้หรือการเผชิญหน้ากว้างขวางออกไป ถึงได้เชิญสองท่านมา

2. การเผชิญหน้าตอนแรก ก็เห็นจุดประสงค์ของทั้งสองฝ่ายได้ชัดเจนพอสมควร แต่ต่อมาภายหลัง 10 กว่าวัน ก็เห็นแล้วว่าการเผชิญหน้านั้นเปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมาก จนกระทั่งผลจะออกมาอย่างไรก็ตาม ก็เสียทั้งนั้น เพราะว่าทำให้มีความเสียหายในทางชีวิตและเลือดเนื้อของคนจำนวนมากพอสมควร แล้วก็มีความเสียหายทางวัตถุ ซึ่งเป็นของของส่วนราชการและส่วนบุคคล เป็นมูลค่ามากมายและในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ อย่างที่จะนับคณนาไม่ได้ ฉะนั้นการที่จะเป็นไปอย่างนี้ต่อไป จะเป็นด้วยเหตุผลหรือตันดออย่างไรก็ช่าง เพราะเดี๋ยวนีเหตุผลเปลี่ยนไป ถ้าหากว่าเผชิญหน้ากันแบบนี้ต่อไป เมืองไทยมีแต่ล่มจม

ลงไป แล้วก็จะทำให้ประเทศไทยที่เราสร้างเสริมขึ้นมาอย่างดีเป็นเวลานานจะกลายเป็นประเทศที่ไม่มีความหมาย หรือมีความหมายในทางลบอย่างมาก ซึ่งก็เริ่มปรากฏผลแล้ว ฉะนั้นจะต้องแก้ไขโดยที่ดูว่ามีข้อขัดแย้งอย่างไร แล้วก็พยายามที่จะแก้ไขตามลำดับ เพราะว่าเดี๋ยวนี้ปัญหาที่มีอยู่ทุกวันนี้ สองสามวันนี้ มันเปลี่ยนไป ปัญหาไม่ใช่เรื่องของที่เรียกว่าการเมือง หรือเรียกว่าของการดำรงตำแหน่งอะไร มันเป็นปัญหาของการสิทธิหรือของประเทศชาติ ฉะนั้น จะต้องช่วยกันแก้ไข

3. มีผู้ที่ส่งข้อแนะนำในการแก้ไขสถานการณ์มาหลายฉบับ หลายคน จำนวนเป็นร้อย แล้วก็ทั้งในเมืองไทยทั้งต่างประเทศก็ส่งมา ที่เขาส่งมา การแก้ไขหรือ การแนะนำว่า เราควรจะทำอะไร ก็มีต่าง ๆ นานา ตั้งแต่ตอนแรก ก็บอกมาให้แก้ไขด้วยวิธียุบสภา ซึ่งก็ได้หารือกับทุกฝ่ายที่เป็นสภา หมายความว่า พรรคการเมืองทั้งหมด 11 พรรคใน 11 พรรคนั้น คำตอบมีมาว่า ไม่ควรยุบสภาเป็นส่วนมาก มี 1 รายที่บอกว่าควรยุบสภา ฉะนั้นการที่จะแก้ไขแบบที่เขาเสนอนั้นก็เป็นอันว่าตกไป นอกจากนั้นก็ก็เป็นฎีกาและวิธีแนะนำต่าง ๆ กัน ซึ่งก็ได้พยายามเสนอไปตามปกติ คือเวลามีฎีกาขึ้นมา ก็ส่งไปให้ทางสำนักคณะรัฐมนตรี หรือสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขตามแบบนั้น ตกลงมีแบบยุบสภา และก็มีอีกแบบหนึ่ง คือ แบบแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ได้ตามประสงค์ที่ต้องการ หมายความว่าถึงประสงค์เดิมที่เกิดเผชิญหน้ากัน

4. ความจริงวิธีนี้ ถ้าจำกันได้ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2534 ก็ได้พูดต่อสมาคมที่มาพบจำนวนหลายพันคน แล้วก็ดูเหมือนว่าพอจะฟังกัน ฟังกันโดยดีเพราะเหตุผลที่มีอยู่ในนั้นก็จะแก้ปัญหาก็พอควร ตอนนั้นก็ขอย้ำว่าทำไมพูดอย่างนั้น ว่าถ้าจะ “แก้ก่อนออก” ก็ได้ หรือ “ออกแล้วแก้” ก็ได้ อันนั้นทุกคนก็ทราบดีว่าเรื่องอะไร ก็เรื่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งครั้งนั้นการแก้รัฐธรรมนูญก็ได้ทำมาตลอด มากกว่าฉบับเดิมที่ได้แก้ไขไว้ แล้วก็ก่อนที่ไปพูดที่ศาลาดุสิตาลัย ก็ได้พบ พลเอกสุจินดา ก็ขออนุญาตเล่าให้ฟังว่า พบพลเอกสุจินดา แล้ว พลเอกสุจินดา ก็เห็นด้วยว่า ควรจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และแก้ไขต่อไปได้ อันนี้ก็เป็นที่ทำกันได้ และตอนหลังนี้ พลเอกสุจินดา ก็ได้ยืนยันว่าแก้ไขได้ ก็ค่อย ๆ แก้ให้เข้าระเบียบให้เป็นแบบที่เรียกว่า “ประชาธิปไตย” ฉะนั้นก็ได้พูดตั้งหลายเดือนมาแล้ว ในวิธีการที่จะแก้ไขแล้ว ข้อสำคัญอยู่ที่ทำไมอยากให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แม้จะถือว่ารัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ครบถ้วน ก็เพราะเหตุว่ารัฐธรรมนูญนั้น มีคุณภาพพอใช้ได้ดีกว่ารัฐธรรมนูญการปกครองชั่วคราวที่ใช้มาเกือบปี เพราะเหตุว่า มีบางข้อบางมาตรา ซึ่งเป็นอันตราย แล้วก็ยังไม่ครบถ้วนในการที่จะใช้ปกครองประเทศ

ฉะนั้น ก็นึกว่าถ้าหากว่าสามารถที่จะปฏิบัติตามที่ได้พูดในวันที่ 4 ธันวาคม นั้น ก็เท่ากันเป็นการกลับไปดูปัญหาแต่เดิมไม่ใช่ปัญหาวันนี้

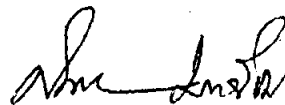
5. ปัญหาวันนี้ไม่ใช่ปัญหาของการบัญญัติหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ปัญหาทุกวันนี้คือความปลอดภัยและขวัญของประชาชน ซึ่งเดี๋ยวนี้ประชาชนทั่วไปทุกแห่งทุกหนมีความหวาดระแวงว่าจะเกิดอันตราย มีความหวาดระแวงว่าประเทศชาติจะล่มจม โดยที่จะแก้ไขลำบากตามข่าวที่ได้ทราบมาจากต่างประเทศ เพราะเหตุว่า ในขณะนี้ทั้งลูกชาย ทั้งลูกสาวก็อยู่ต่างประเทศ ทั้งสองก็ทราบดี แล้วก็ได้พยายามที่จะแจ้งกับคนที่อยู่ในประเทศเหล่านั้น ว่าประเทศไทยนี้ จะยังแก้ไขสถานการณ์ได้ แต่ว่ารู้สึกว่าจะเป็นความคิดที่เป็นความคิดแบบหวังสูงไปหน่อย ถ้าหากว่าเราไม่ทำให้สถานการณ์อย่าง 3 วันที่ผ่านนี้สิ้นสุดลงไปได้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่าน โดยเฉพาะสองท่าน พลเอกสุจินดา และ พลตรีจำลอง ช่วยกันคิด คือ หันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าประเทศไทยของเราไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคน สองคน เป็นประเทศของทุกคน ต้องเข้าหากัน ไม่เผชิญหน้ากัน แก้ปัญหาเพราะว่าอันตรายมีอยู่เวลาคนเราเกิดความบ้าเลือดปฏิบัติการณ์รุนแรงต่อกัน มันลืมหืมตา ลงท้ายก็ไม่รู้ว่าตีกันเพราะอะไร แล้วจะแก้ปัญหาอะไร เพียงแต่จะต้องเอาชนะ แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทางชนะ อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วก็ที่แพ้ที่สุดก็คือ ประเทศชาติ ประชาชน จะเป็นประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชนเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ถ้าสมมติว่า กรุงเทพมหานครเสียหายประเทศก็เสียหายไปทั้งหมด แล้วก็จะมีประโยชน์อะไรที่จะทะเลาะกันว่าชนะ เวลาอยู่บนกองสิ่งปรักหักพัง

6. ฉะนั้น จึงขอให้ทั้งสองท่านเข้ามาคือ ไม่เผชิญหน้า แต่ต้องหันหน้าเข้าหากัน และสองท่านนี้เท่ากับเป็นผู้แทนของฝ่ายต่าง ๆ คือ ไม่ใช่สองฝ่าย คือ ฝ่ายต่าง ๆ ที่เผชิญหน้ากัน ให้ช่วยกันแก้ปัญหาปัจจุบันนี้คือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเยียวยาปัญหานี้ได้แล้วจะมาพูดกัน ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้ประเทศไทยได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ กลับมาคืนได้โดยดี อันนี้เป็นเหตุผลที่เรียกท่านทั้งสองมา และก็เชื่อว่าทั้งสองท่านก็เข้าใจว่าจะเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศจากสิ่งปรักหักพัง แล้วก็จะได้ผลในส่วนตัวมาก ว่าได้ทำดี แก้ไขอย่างไรก็แล้วแต่ที่จะปรึกษากัน ก็มีข้อสังเกตดังนี้

7. ท่านประธานองคมนตรี ท่านองคมนตรีเปรม ก็เป็นผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกันด้วยความเป็นกลาง ด้วยความรักชาติ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศให้เข้าสู่ทางของความวัฒนา ขอฝากให้ช่วยกันสร้างชาติ

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ ๘

วิชาการเมืองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย หรือในบางมหาวิทยาลัยใช้ชื่อว่า การปกครองท้องถิ่น ยังมีความจำเป็นและความสำคัญยิ่งในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกคณะวิชา เพราะการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการเมืองการปกครองในระดับชาติ และมีการประพฤติปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละคนอย่างใกล้ชิดที่สุด ดังนั้นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยตามที่สังคมไทยปรารถนา จะต้องเอาใจใส่ดำเนินการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกระดับ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจแก่ประชาชน ว่าสังคมจะมีการพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมไทย โดยผสมกลมกลืน หลักการ ความเชื่อ ในระบอบการปกครองดังกล่าวที่เป็นสากล ให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ในสังคมไทย (ซึ่งมีพื้นฐานที่ตืออยู่หลายประการ โดยเฉพาะหลักการและหลักธรรมในพุทธศาสนา) โดยเฉพาะสภาพของสังคมและวัฒนธรรม ที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังนัยตัวอย่างพระบรมราชาวาท ที่อัญเชิญมาหน้าคำนำนี้ คือ “รัฐรักสามัคคี” อันเป็นหลักธรรมที่กำกับการเมืองและการปกครองของไทยมาแต่สมัยสุโขทัยจนปัจจุบัน (การใช้หลักธรรมาธิปไตยในการปกครองประเทศ)

คณะรัฐศาสตร์ มร.

19 ต.ค. 39